

22/11/2025

Ολοκληρώθηκε το Επιστημονικό Θεολογικό Συνέδριο «Μαθητεία στην Ορθόδοξη Θεολογία»: Οι εισηγήσεις των τελευταίων συνεδριών (ΦΩΤΟ)

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Με επιτυχία ολοκληρώθηκαν το απόγευμα του Σαββάτου 22 Νοεμβρίου 2025, στο Wyndham Grand Hotel στην Αθήνα, οι εργασίες του διήμερου Επιστημονικού Θεολογικού Συνεδρίου με τον τίτλο «Μαθητεία στην [Ορθόδοξη Θεολογία](#)», όπου παρουσιάστηκε το πλούσιο και σημαντικό συγγραφικό έργο του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ιεροθέου.

•

Ρεπορτάζ ope.gr: Δημήτριος Χ. Παπαδόπουλος

•

Φωτογραφίες ope.gr: Νίκος Χαλκιόπουλος

Το Συνέδριο διοργανώθηκε από την [Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου](#) ως εκτίμηση της προσφοράς του λογίου Ιεράρχου στα θεολογικά γράμματα.

Συμμετείχαν 22 εισηγητές από τον εκκλησιαστικό και ακαδημαϊκό χώρο· μητροπολίτες, ηγούμενοι του Αγίου Όρους, καθηγητές Πανεπιστημίου και άλλοι ειδήμονες επιστήμονες.

Με το Συνέδριο αυτό, η διδασκαλία και το έργο του Σεβασμιωτάτου διερευνήθηκε και κατανοήθηκε περισσότερο, ώστε να προκληθεί και η ανάλογη πνευματική ωφέλεια σε όσους το παρακολουθήσουν.

Το Συνέδριο ολοκληρώθηκε με τις δύο τελευταίες απογευματινές Συνεδρίες (Δ΄ και Ε΄).

Νωρίτερα διεξήχθησαν οι πρωινές Συνεδρίες (Β΄ και Γ΄), όπως ενημερωθήκατε μέσα από το αναλυτικό ρεπορτάζ του Πρακτορείου «ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ».

Δ΄ Συνεδρία

Η Δ΄ Συνεδρία είχε ως θέμα της την Πατερική και δογματική θεολογία και Εορτολογικά θέματα, τα οποία εντοπίζονται στο έργο του τιμώμενου Μητροπολίτη κ. Ιεροθέου και προέδρευσε ο Ομότιμος Καθηγητής Κοινωνιολογίας της Θρησκείας και Κοινωνικής Ηθικής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευσιολογίας του ΕΚΠΑ κ. Απόστολος Νικολαΐδης.

Τον λόγο έλαβε πρώτα ο Καθηγητής Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του ΑΠΘ, κ. Βασίλειος Τσίγκος, ο οποίος μίλησε με θέμα: «*Η ανάδειξη της δογματικής θεολογίας του πατρός Ιωάννη Ρωμανίδη από τον Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ιερόθεο*»

. Ανέφερε αρχικά ότι ο Μητροπολίτης κ. Ιερόθεος αξιοποίησε όλη την εμπειρία που έλαβε στο πλάι ενός από τους σπουδαιότερου Ορθόδοξους θεολόγους, τον π. Ιωάννη Ρωμανίδη. Ο κ. Τσίγκος σημείωσε ότι καρπός της εμπειρίας αυτής αλλά και της ίδιας της συγκρότησης του Μητροπολίτη Ναυπάκτου είναι ένας αμητός πονημάτων με περιεχόμενο την εμπειρική θεολογία, ενώ μεταξύ άλλων σημείωσε ότι σκέψη του Σεβασμιωτάτου ανέδειξε την χνώδη διαφορά που υπάρχει μεταξύ του μεταφυσικού και αφηρημένου στοχασμού και της αγιοπνευματικής και εμπειρικής θεολογίας στο έργο του πατρός Ιωάννη Ρωμανίδη. Ο ομιλητής στη συνέχεια του λόγου του συνόψισε τα στοιχεία εκείνα που ενδημούν στη σκέψη του πατρός Ιωάννη Ρωμανίδη και τα οποία ο Σεβασμιώτατος ανέδειξε με το έργο του. Ο Μητροπολίτης κ. Ιερόθεος «άκουσε τον ρυθμό της καρδιάς της θεολογίας της Εκκλησίας» μέσα από την θεολογία του π. Ιωάννη, την παρουσίασε ανά ενότητες, θεματικές και την έκανε προσιτή στον κόσμο, σημείωσε ο ομιλητής.

Στη συνέχεια μίλησε η **κα. Μαρίνα Κολοβοπούλου, Καθηγήτρια Ιστορίας Δογμάτων, του Τμήματος Θεολογίας ΕΚΠΑ**, με θέμα: **«Το πρόσωπο στην Ορθόδοξη Παράδοση και η Μεταπατερική Θεολογία»**. Η Καθηγήτρια σημείωσε ότι χαρακτηριστικά της μετανεωτερικής εποχής έχουν εμφολωρήσει στον λόγο της Θεολογίας δημιουργώντας ένα διαφορετικό τοπίο, στο οποίο θολώνουν οι παραδεδομένες αλήθειες του ορθόδοξου θεολογείν. Η εισαγωγή φιλοσοφικών, πολιτικών και πολιτισμικών εννοιών στον θεολογικό λόγο συνιστά επιστημονική ανομία, σημείωσε η ομιλήτρια. Σε αυτή την προοπτική που έχει διαμορφωθεί στο σημερινό κόσμο, το έργο του τιμώμενου Ιεράρχη έρχεται να σταθεί πατώντας στη στέρεη παράδοση που έρχεται από την παράδοση της Εκκλησίας. Εκτενή αναφορά έκανε στην μεταπατερική έννοια του προσώπου που διαμορφώθηκε τα τελευταία έτη στην χώρα μας, η οποία σύμφωνα με το έργο του Μητροπολίτη κ. Ιεροθέου αποτελεί ένα φιλοσοφικής εμπνεύσεως δημιούργημα, δίχως έρεισμα στην πατερική εμπειρία και θεολογία.

Έπειτα τον λόγο έλαβε ο **κ. Γεώργιος Παναγόπουλος, Καθηγητής Δογματικής της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Αθηνών και Adj. Prof. of Dogmatics του Antiochian House of Studies (CA, USA)**, του οποίου η ομιλία είχε θέμα: **«Σχολαστική και Πατερική Θεολογία σύμφωνα με τον π. Ιωάννη Ρωμανίδη»**. Ο κ. Παναγόπουλος σημείωσε ότι το σύγγραμμα με το οποίο ασχοληθεί αποτελεί την καταγραφή άυλου πολιτισμικού αγαθού, δηλαδή τις πανεπιστημιακές καταγραφές της διδασκαλίας του π. Ιωάννου Ρωμανίδη, του οποίου την θεολογία όχι μόνο δεν πρόδωσε ο Μητροπολίτης κ. Ιερόθεος, αλλά την έχει «εξ αδιαιρέτου» με τον π. Ιωάννη, τόνισε. Αναφέρθηκε εν πρώτοις στην εκτενή θεματική του εν λόγω πονήματος, ενώ στη συνέχεια πέρασε στην εξέταση των διαφορών της πατερικής θεολογίας και του σχολαστικισμού.

Όπως προκύπτει από την εμπειρική θεολογία του π. Ρωμανίδη και του Μητροπολίτη κ. Ιεροθέου, ο βίοτοπος του δόγματος είναι η ησυχαστική πείρα και παράδοση, ενώ σε άλλο σημείο ανέφερε ότι οι π. Ρωμανίδης και Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Ιερόθεος, στηρίζουν τα ερμηνευτικά κλειδιά της θεολογίας τους στην εμπειρία του εκκλησιαστικού σώματος. «Οι Ναυπάκτου και Ρωμανίδης συμπράττουν νοερώς», σημείωσε ο ομιλητής.

Τελευταίος ομιλητής για την Δ' Συνεδρία ήταν ο **κ. Συμεών Πασχαλίδης, Καθηγητής Πατρολογίας - Αγιολογίας, στο Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ**, ο οποίος μίλησε με θέμα: **«Ιστορικό πλαίσιο και πλουτισμός θεολογίας των Δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών»**. Ο κ. Πασχαλίδης αναφέρθηκε στα εορτολογικά βιβλία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη κ. Ιεροθέου και στη βιωματική προοπτική του σχεδίου της Θείας Οικονομίας θα οποία ψηλαφώνται μέσα από τις μεγάλες εορτές της Εκκλησίας. Τα έργα αυτά τόνισε ότι ενώ έχουν πολύ μεγάλη θεολογική ουσία, δεν είναι αυστηρά ακαδημαϊκά εγχειρίδια, γεγονός που επιτρέπει στον κάθε πιστό να έχει πρόσβαση σε αυτά. Κατά τον Μητροπολίτη κ. Ιερόθεο «η Χριστολογία συνδέεται στενά με την Θεοτοκολογία», ανέφερε ο ομιλητής. Αναφορικά με το βιβλίο του Μητροπολίτη κ. Ιεροθέου για τις Θεομητορικές εορτές, ο κ. Πασχαλίδης σημείωσε ότι αποτελεί μια «θεολογική βιογραφία της υπεραγίας Θεοτόκου».

Ε' Συνεδρία

Αμέσως μετά το διάλειμμα ξεκίνησε η Ε' και τελευταία Συνεδρία του Επιστημονικού Συνεδρίου Θεολογίας, της οποίας γενικό θέμα ήταν η απήχηση του έργου του Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ιεροθέου. Των εργασιών προέδρευσε ο Καθηγητής Πατρολογίας - Αγιολογίας του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, κ. Συμεών Πασχαλίδης.

Η πρώτη ομιλήτρια **Δρ. Φιλολογίας του ΑΠΘ, Βασιλική Μελικίδου**, μίλησε με θέμα: **«Λήμματα και ρήματα μαχόμενης θεολογίας»**.

Η κα. Μελικίδου σημείωσε εξ αρχής ότι ο Σεβασμιώτατος μέσα από το έργο του έχει καταστήσει τη μικρή κωμόπολη της Ναυπάκτου, μεγάλη. «Το ποίμνιο εκκινεί από τη Ναύπακτο και επεκτείνεται σε όλο τον κόσμο», σημείωσε χαρακτηριστικά. Προσεγγίζοντας το έργο του τιμώμενου Ιεράρχη, η ομιλήτρια σημείωσε ότι όλα τα θέματα η Εκκλησία πρέπει να τα αντιμετωπίζει από τη δική της πλευρά, χωρίς να συμφωνεί στα εκάστοτε κακώς κείμενα, ενώ για το σκοπό αυτό ανέφερε την

ακάματη εργασία και την μελέτη του Σεβασμιωτάτου για τα κοινωνικά, φιλοσοφικά και ευρύτερα επιστημονικά επιτεύγματα της εποχής μας. Χαρακτήρισε ακόμη τον Μητροπολίτη κ. Ιερόθεο μαχόμενο θεολόγο στο πεδίο, ο οποίος αποστρέφεται τον τίτλο ενός λογίου, ο οποίος εργάζεται στο αποστειρωμένο και απομονωμένο εργαστήριό του. Η ομιλήτρια τόνισε ότι ίσως το σημαντικότερο αντίκτυπο στον κόσμο έχει το βιβλίο και το έργο του Σεβασμιωτάτου για την Ορθόδοξη Ψυχοθεραπευτική, αναφερόμενη σε δομές υγείας της Αμερική και στη Ρουμανία, των οποίων οι πρακτικές εδράζονται τις αρχές που έχουν διατυπωθεί από τον Μητροπολίτη κ. Ιερόθεο.

Τον λόγο έλαβε έπειτα η **Αφ. Επίκουρη Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης, του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, κα. Ευθυμία Μαυρομιχάλη**, η οποία μίλησε με θέμα: **«Οι μεταφράσεις των βιβλίων του Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ιεροθέου»**. Η ομιλήτρια τόνισε ότι τα μεταφρασμένα βιβλία του τιμώμενου Ιεράρχη είναι μάρτυρες μιας πρωτόγνωρης διάχυσης και επιδραστικότητας ανά την υφήλιο. Οι αριθμοί δείχνουν την έκταση της επίδρασης: 127 μεταφράσεις 37 βιβλίων του σε 28 γλώσσες, ενώ η Ρουμανία είναι η χώρα στην οποία το έργο του Μητροπολίτη κ. Ιεροθέου έχει μεταφραστεί περισσότερο. Εκτενή αναφορά έκανε στο γεγονός των αγγλικών μεταφράσεων του Σεβασμιωτάτου, καθώς όπως ανέφερε, αποτελεί γλώσσα βάσης. Τα αγγλικά όπως σημείωσε η κα. Μαυρομιχάλη, αποτελεί εκείνη τη γλώσσα από την οποία το έργο του Μητροπολίτη κ. Ιεροθέου δύναται να μεταφραστεί σε κάθε άλλη, καθώς δεν ομιλούν όλοι οι μεταφραστές την ελληνική, ενώ ακόμη και σε περιπτώσεις που ο μεταφραστής μεταφράζει από το πρωτότυπο, στην πρώτη δυσκολία καταφεύγει στην αγγλική μετάφραση. Στη συνέχεια του λόγου της αναφέρθηκε σε άλλες γλώσσες που κινούν το ενδιαφέρον, όπως τα κινεζικά, κορεατικά, πακιστανικά έως και σουαχίλι, αλλά και στο πιο διαδεδομένο βιβλίο του Σεβασμιωτάτου, το «Μια βραδυά στην έρημο του Αγίου Όρους».

Τελευταίος ομιλητής της Ε' Συνεδρίας ήταν ο **Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσού κ. Αθανάσιος**, του οποίου η ομιλία είχε τίτλο: **«Ο άνθρωπος κατά τον Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ιερόθεο»**. Ο Μητροπολίτης Λεμεσού αναφέρθηκε με βιωματικό στον τιμώμενο Ιεράρχη με αφορμή την συνομιλία του τελευταίου με τον θανατοποινίτη Φρανκ Άτγουντ, ο οποίος βαπτίσθηκε Αντώνιος και κηδεύτηκε ως Εφραίμ Μοναχός. Η εν λόγω συνομιλία ξεκίνησε εν αγνοία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ναυπάκτου, δεδομένου ότι ο Πανιερώτατος έστειλε τον Φράνκ Άτγουντ ένα βιβλίο του Μητροπολίτη κ. Ιεροθέου, σημαδεύοντας έτσι την έναρξη μιας πνευματικής συγγένειας. «Το έργο του Μητροπολίτη Ναυπάκτου έχει μεγάλη πρακτική απήχηση στον κόσμο», σημείωσε ο Πανιερώτατος, ενώ συμπλήρωσε σε άλλο σημείο χαρακτηριστικά: «πολύ σημαντική είναι όλη η αλληλογραφία του

Δεσπότη με τον Αντώνιο». Κλείνοντας τον λόγο του, ο Πανιερώτατος ανέφερε ότι τα κείμενα του Μητροπολίτη έχουν μέσα τους τον λόγο του Θεού και ωφελούν τους ανθρώπους που έρχονται σε επαφή μαζί τους.

Λήξη

Μετά το πέρας των ομιλιών κλήθηκε στο βήμα ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος να αντιφωνήσει το Συνέδριο.

«Το παρόν Συνέδριο θεωρώ ότι ήταν ένα δώρο του Θεού και έτσι το εξέλαβα», ανέφερε αρχικά ο Σεβασμιώτατος και τόνισε πως «ότι έκανα στη ζωή μου είναι δώρο του Θεού, δικές μου είναι μόνο οι αμαρτίες μου». Με εξομολογητικό τρόπο ο Μητροπολίτης κ. Ιερόθεος αναφέρθηκε στην πορεία των μελετών και της συγγραφικής του πορείας από τα πρώιμα χρόνια της νιότης του μέχρι και την περίοδο της ωριμότητάς του, κατά την οποία αισθάνεται ακόμη μαθητευόμενος στην Ορθόδοξη Θεολογία.

Σημείωσε ότι εάν είδε πιο μακριά στη θεολογία ήταν διότι στάθηκε στους ώμους γιγάντων, μ' αυτή την αφορμή προέβη σε μια εκ βάθους ευχαριστία των δασκάλων του στη ζωή· από τους γονείς του, μέχρι τους πνευματικούς του Πατέρες και Αγίους. Ως δικούς του προσωπικούς του γίγαντες, ανέφερε ο Σεβασμιώτατος «τους Προφήτες, τους Απόστολους και τους Πατέρες». «Η Θεολογία που παρέλαβα έγινε ποιμαντική και ήρθε σε συνάντηση με τα ρεύματα της εποχής μας», τόνισε ο Μητροπολίτης.

Ο τιμώμενος Ιεράρχης στάθηκε στην πρωτοβουλία του Καθηγουμένου της Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου Γέροντος Εφραίμ, να διοργανώσει μέσω των συνεργατών του το παρόν Συνέδριο, δηλώνοντας την ευγνωμοσύνη του. Εξέφρασε ευχαριστίες ακόμη, στην Οργανωτική Επιτροπή, στους ανθρώπους που κοπίασαν, στους εισηγητές, τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο και τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμο.

Μετά τον Σεβασμιώτατο, στο βήμα ανέβηκε ο **Καθηγούμενος της Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου Γέροντας Εφραίμ** για την λήξη των εργασιών του συνεδρίου.

«Ήρθε το τέλος ενός ονείρου μας» είπε εξ αρχής ο Γέροντας Εφραίμ και σημείωσε ότι γνώρισε τον Μητροπολίτη κ. Ιερόθεο μέσα από το βιβλίο «Μια βραδιά στην έρημο του Αγίου Όρους» όταν ήταν ήδη λαϊκός. «Είστε ένα σημείο του Θεού στο πλήρωμα της πανορθόδοξου Εκκλησίας του Θεού», είπε ο Γέροντας Εφραίμ αναφερόμενος στον Σεβασμιώτατο.

Στάθηκε ιδιαίτερα στο πατερικό ήθος που αποπνέει το έργο του τιμώμενου Ιεράρχη και σημείωσε ότι δείγμα του πνευματικού ανθρώπου είναι ότι σέβεται τους γέροντές του, πράγμα που τήρησε στη ζωή του ο Μητροπολίτης κ. Ιερόθεος. «Σας εύχομαι ταπεινά ο θεός να σας αξιώσει κι άλλα χρόνια» ανέφερε ο Γέροντας Εφραίμ και τόνισε πως «δεν είναι απλώς ότι συγγράφετε, αλλά βιώνετε και πληροφορείσθε», ενώ χαρακτήρισε το Συνέδριο ως «πνευματική πανδαισία».

Σημειώνεται ότι από τη Δευτέρα 24 Νοεμβρίου 2025 οι εργασίες του Συνεδρίου θα προβάλλονται στην ψηφιακή τηλεόραση της Πemptousias [Pemptousia TV](#).

